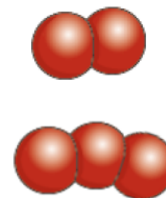

Tiivistelmä 9. Happi

- Happi on maankuoren yleisin alkuaine.
- Happea on ilmakehässä alkuainemuodossa happimolekyyleinä O_2 ja otsonimolekyyleinä O_3 .
- Luonnossa happi esiintyy pääasiassa erilaisina yhdisteinä.
- Puhdasta happea saadaan erottamalla sitä nesteytetystä ilmasta.
- Palaminen kuluttaa ilmassa olevaa happea, mutta yhteyttäminen vapauttaa sitä takaisin ilmaan.
- Happikaasua liukenee ilmassa vesistöihin, mutta joskus liuennut happi voi loppua, jolloin syntyy happikato.
- Otsonikato on maailmanlaajuinen ympäristöongelma.

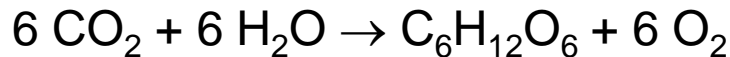

Yhteyttäminen

- Yhteyttämisessä vihreiden kasvien lehdissä vedestä ja hiilidioksidista syntyy aurinkoenergian avulla sokeria ja happea.

- Reaktioyhtälö:

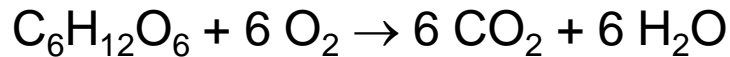
hiilidioksidi + vesi → sokeri + happi

- Sokerin palaminen (soluhengitys) on yhteyttämiselle käänteinen reaktio.

- Reaktioyhtälö:

sokeri + happi → hiilidioksidi + vesi

Otsoni

- Hapen kolmiatomista muotoa O_3 sanotaan otsoniksi.
- Ilmakehän keskiosissa oleva otsonikerros suojaa maapalloa haitalliselta ultraviolettisäteilyltä.
- Ilmakehän alaosissa oleva otsoni on ilman saaste.

